

Werkstraf in uitvoering

Editie 22 | April 2019

Mag je eisen stellen aan hoe een werkgestrafte gekleed gaat tijdens de uitvoering van de werkstraf?

Passend werk voor iedereen op Texels leerbedrijf

Vrijwillig steentje bijdragen

Reclassering Nederland

> WERKEN AAN EEN BETERE WERELD IN VOEDSELTUIN BOXTEL

Nieuwe kansen, **verse groenten**

BOXTEL – Drie keer per week levert Voedseltuin Boxtel verse groenten en fruit aan de lokale Voedselbank. Dat betekent dat het hele jaar door hard gewerkt moet worden door een bont gezelschap vrijwilligers. Werkgestraften helpen een handje mee.

Het aantal mensen dat in Nederland gebruik maakt van de Voedselbank is vorig jaar met 6 procent toege-

nomen. Elke week halen ongeveer 140.000 mensen een pakket op bij de Voedselbank in hun woonplaats. In Boxtel en omstreken maken zo'n 500 mensen (200 gezinnen) hier gebruik van. En elke keer met verse én biologisch geteelde groente en fruit uit de Voedseltuin Boxtel.

Iedereen welkom

'We zijn een professioneel productiebedrijf, gerund door vrijwilligers', zegt initiatiefnemer Theodoor van Leeuwen. 'Dagelijks zijn hier ongeveer 6 tot 10 mensen aan het werk onder

'Begin jaren '70 is hier de kiem gelegd voor het duurzaamheidsdenken'

het toezien oog van een tuinbaas. Met onze tuin willen we mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nieuwe kansen bieden in een veilige en prettige omgeving. Iedereen is welkom: mensen die re-integreren na een burn-out of ziekte, mensen met een werkstraf, statushouders

en asielzoekers, maar ook mensen die een dagbesteding zoeken.'

Genoeg te doen

De filosofie van de Voedseltuin sluit goed aan bij de werkstraf. Daarom benaderde Van Leeuwen Reclassering Nederland vorig jaar voor een samenwerking. 'De tuin beslaat een hectare grond, dus er is hier genoeg werk te doen.' Werkmeester Hans Swaans beaamt dat: 'Voor ons is dit een mooie plek waar we het hele jaar terecht kunnen. We zijn met name bezig met werkzaamheden rondom de tuin, zoals het weghalen van onkruid, bladherken en opruimen van zwerfafval. Ook hebben we geholpen met het oogsten van kool.'

Takkenril

Ook in de wintermaanden is er volop werk. Swaans: 'Op het terrein stonden knotwilgen die al 8 jaar niet gesnoeid waren. Dat was een hele klus. Van het snoeihout hebben we vervolgens een zogenaamde takkenril gemaakt. Dat is een soort natuurlijke heg van takken, dat weer

Werkgestraften maken een takkenril van snoeihout op het terrein van Voedseltuin Boxtel.

goed is voor de biodiversiteit rondom de tuin.'

De Kleine Aarde

Duurzaam voedsel is een thema dat helemaal past in deze tijd. 'Maar juist deze plek is in dat opzicht bijzonder', stelt Van Leeuwen. 'Onze tuin is gevestigd op een terrein met een rijke historie dat De Kleine Aarde heet.

Begin jaren zeventig is hier de kiem gelegd voor het duurzaamheidsdenken. Op dit terrein hield men zich bezig met nieuwe technieken en ideeën om duurzaam om te gaan met voedsel, water en energie. De oprichters van de Kleine Aarde waren hun tijd ver vooruit. Met de Voedseltuin pakken we de draad weer op.'

Werkmeester Hans Swaans.

> CHECK

Werkgestraften werken aan een schonere samenleving

Reclassering Nederland werkt samen met tientallen kringloopwinkels in Nederland. Jaarlijks voeren duizenden werkgestraften hier hun straf uit. Uit cijfers van de Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN) blijkt dat er in 2017 door de kringloopbranche in totaal 140 miljoen kilo aan spullen is ingezameld. Daarvan is ruim 80% op een nuttige manier verwerkt. Dat is goed voor een besparing van ruim 105.000 ton CO₂. Daarmee dragen werkgestraften actief bij aan CO₂-reductie. Zo werkt Reclassering Nederland niet alleen aan een veiliger samenleving, maar ook aan een schonere samenleving.

> DE STELLING

'Ik mag eisen stellen aan hoe een werkgestrafte gekleed gaat tijdens de uitvoering van de werkstraf'

Ruud Koppenol, werkmeester stadslandgoed De Kemphaan in Almere

'Veiligheidsschoenen zijn verplicht. Verder adviseren wij om werk-kleding te dragen, maar uiteindelijk bepaalt iedereen zélf wat hij of zij draagt. Ik denk wel eens: ga je werken of ga je uit? Meestal draaien ze snel bij. We werken in het groen, en dan worden dure kleren snel vies. Waar we wél scherp op letten is dat op warme dagen de t-shirts aanblijven. Dat is gepaster voor een openbare ruimte waar mensen komen om te recreëren.'

John Spruijt, bedrijfsleider kringloopwinkel Noppes in Opmeer

'Daar ben ik het helemaal mee eens. Niemand hoeft van mij in driedelig pak op het werk te verschijnen, maar een beetje verzorgd erbij lopen mag toch wel? Datzelfde geldt voor persoonlijke hygiëne. Ook met lichaamsversieringen heb ik geen probleem. Een paar tattoos, of een ringetje door je neus moet kunnen. Tijdens het kennismakingsgesprek wijs ik iedereen erop dat ze representatief op het werk moeten verschijnen.'

Jolanda Mooij, beleidsmedewerker werkstraf bij Reclassering Nederland

'Het is onze taak om ervoor te zorgen dat werkgestraften veilig en gezond werken conform de Arboret. We bespreken dit bij nieuwe projecten en letten hierop wanneer het project daarna weer wordt bezocht. Voor sommige werkzaamheden zijn bijvoorbeeld schoenen met stalen neuzen of het dragen van een veiligheidsbril vereist. Los van de veiligheidsvoorschriften staat het projecten vrij eisen te stellen aan een representatief voorkomen.'

> KORT

Efficiënter door nieuw Werkstraf-projectenportaal

LANDELIJK In de loop van dit jaar vervangt het nieuwe Werkstraf-projectenportaal de papieren urenlijsten. 'Dat zal best even wennen zijn', zegt Tim Praagman die als projectmanager verantwoordelijk is voor het Werkstrafprojectenportaal. 'Het uiteindelijke doel is dat de urenregistratie van werkgestraften efficiënter, overzichtelijker en veiliger verloopt.'

Uren worden nu handmatig bijgehouden en vervolgens per post verstuurd.

Dat gaat straks veel makkelijker. Met digiD kun je altijd en overal inloggen op het systeem en werkgestraften in- of uitchecken. Zo heeft iedereen veel beter inzicht in het verloop van alle werkstraffen. Digitale verwerking is bovendien veiliger. Nu worden dossiers en urenlijsten bijgehouden op papier. Het risico dat een papieren dossier zoek raakt is daarmee altijd aanwezig. Met de komst van het Werkstrafprojectenportaal is dat verleden tijd.'

> Oproep

Heeft u een opmerkelijke praktijkervaring die u wilt delen? Of wilt u graag een onderwerp aandragen voor de Werkstraf in uitvoering? Mail uw verzoek naar info@reclassering.nl. Dan nemen wij contact met u op.

Betrokkenheid voorop bij Texels leer-werkbedrijf

DEN BURG – Wie op Texel een werkstraf krijgt, komt waarschijnlijk bij De Bolder terecht. Dit leer-werkbedrijf is gespecialiseerd in de begeleiding van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De onderlinge betrokkenheid is groot op Texel. Daarin speelt De Bolder een belangrijke rol volgens productie leider Jaap Kiewiet. 'Wij werken al meer dan zestig jaar met mensen die om welke reden dan ook buiten de boot dreigen te vallen. Onze missie is helder: we zorgen voor passend werk voor iedereen. Sinds twee jaar doen we dat ook voor werkgestraften. We werden benaderd door Reclassering Nederland omdat ze geen passende plek konden vinden voor een oud- medewerker van ons. Hij was om allerlei redenen niet langer in staat te werken en daardoor in het verkeerde circuit terechtgekomen. Wij hebben tijdens zijn werkstraf gezocht naar de oorzaak van zijn problemen. In samenwerking met het Sociaal Team hebben we vervolgens gezorgd dat deze jongen nieuwe woonruimte kreeg met 24-uurszorg.'

Extra ondersteuning

Sindsdien is zo'n duizend uur werkstraf uitgevoerd bij De Bolder. Reclassering Nederland plaatst hier nog altijd voornamelijk mensen met een arbeidshandicap of andersoortige afstand tot de maatschappij, zegt Kiewiet. 'Laatst zelfs iemand van buiten Texel. Ze zijn bij ons op

plek, omdat we juist deze doelgroep extra ondersteuning bieden.' Het bedrijf heeft een industriële productieafdeling, werkt in de groenvoorziening en plaatst gedetacheerden op ver-

'Wij bieden een moeilijke doelgroep extra ondersteuning'

schillende plekken op het eiland. De werkgestraften doen vooral arbeidservaring op door mee te helpen op de afdeling waar vloerplaten worden geproduceerd.

Structuur en regelmaat

Kiewiet legt uit: 'Jaarlijks maken we 580.000 vierkante meter onder-vloer. Het is eenvoudig, seriematig productiewerk waar werkgestraften gemakkelijk aan kunnen bijdragen. Ze ervaren hoe prettig het is om weer structuur en regelmaat in het leven te hebben. We maken ze echt onderdeel van ons team. Bijkomend voordeel is dat er constante begeleiding is op de productieafdeling en we de werkgestraften goed leren kennen. Dit helpt ons in het bepalen van het vervolgtraject.' Want om de goede koers vast te houden, moet iemand na zijn werkstraf niet thuis komen te zitten, benadrukt Kiewiet. 'We willen ze prikkelen een volgende stap te zetten. Als dat lukt, is de werkstraf wat ons betreft geslaagd.'

Productie leider Jaap Kiewiet (rechts) en werkbegeleider Rutger Zoetelief op de industriële productieafdeling van De Bolder.

> UITGELICHT

Vrijwillig steentje bijdragen

NIJMEGEN Zelf een keer de handen uit de mouwen steken op een werkstrafproject. Een groep collega's van de Werkstrafunit Regio Oost zag dat wel zitten. In het kader van de landelijke vrijwilligersactie NLdoet gingen ze een dag aan de slag op dagbestedingslocatie Fortem bij Nijmegen.

Annemieke Veenendaal vertelt: 'We hebben Fortem uitgekozen omdat we sinds kort met deze jonge organisatie samenwerken. Zo kunnen we niet alleen een vrijwillig steentje bijdragen, maar ook ervaren hoe het eraan toe gaat op een klus.' Bij Fortem hebben de reclasseringsmedewerkers een door storm beschadigde kas opgeruimd, zodat hier in de nabije toekomst aardbeien gekweekt kunnen worden. Veenendaal: 'Oude kleren en werkschoenen aan en puinruimen maar. Eigenlijk is het helemaal niets voor

mij, want ik doe kantoorwerk en heb niet eens een tuin. Maar ik leverde hier graag een vrije dag voor in, want juist

vanuit ons werk weten we hoe belangrijk vrijwilligers zijn voor veel projecten.'

Annemieke Veenendaal (rechts) en haar collega's steken de handen uit de mouwen tijdens NLdoet.

Waar een wil is, is een berm

weekend of in vakanties je werkstraf te verrichten. Cliënten worden veelal doordeweeks voor hun werkstraf op het groepsproject geplaatst, waar ze onder andere langs de weg afval prikken.

Daarom besloot ik anderhalf jaar geleden een meldplichtgesprek met een toezichtcliënt te voeren in de pauze van zijn werkstraf. Later liep ik met een andere cliënt mee, terwijl deze aan het prikken was. Nu pak ik regelmatig een prikstok in de hand,

'Afval prikkend ga ik het gesprek aan met de cliënt'

trek een veiligheidshesje aan en ga al prikkend het gesprek aan met de cliënt. Het schijnt nog een hippe fitnessstrend te zijn ook, want elders in het land ruimen mensen al wandelend of trimmend afval op en heet het troeptrimmen of plogging.

Hip of niet, mijn ervaring is dat het de samenwerking met de cliënt ten goede komt. Cliënten waarderen dat je hen tegenmoet komt en je de

handen uit de mouwen steekt. Het is prettig, vooral wanneer de zon schijnt, om het meldplichtgesprek in een andere omgeving te voeren. Het komt minder zakelijk over, waardoor de gesprekken ook inhoudelijk anders kunnen zijn.

Zo reed er eens een lesauto voorbij. De rijsschoolhouder claxonneerde en zwaaide naar mijn cliënt. Dat was de rijsschool waar hij had ingebroken, vertelde hij. Huh? Wat bleek, de rijsschoolhouder wist dat hij bij hem had ingebroken. Bij een toevallige ontmoeting had hij mijn cliënt hierover aangesproken en vertelt welke impact dit op hem had gehad. Daar was een goed gesprek uit voortgekomen met wederzijds begrip. Zo hadden we met de prikkers in de hand ineens een gesprek over het slachtoffer.

In de wegberm tussen alle blikjes, plastic zakjes en glas bespreek ik de gevolgen van het dumpen van afval voor het milieu. In de hoop dat ze dit ook 'oppikken'.

> **Reageer op deze column via info@reclassering.nl.**

Digitaal over de schreef? Meld het!

LANDELIJK Een sms'je vol grof taalgebruik, een whatsapp-bericht met een ongepaste of pornografische afbeelding: ook digitaal kunnen werkgestraften soms grensoverschrijdend gedrag vertonen. En dus ook naar hun contactpersonen of medewerkers van werkstrafprojecten toe.

Wat te doen?

Zowel het Openbaar Ministerie (OM)

als Reclassering Nederland zijn hierin heel duidelijk: dit is intimiderend of ongewenst gedrag. Het ongevraagd toesturen van pornografie bijvoorbeeld is zelfs strafbaar. Contactpersonen van werkstrafprojecten moeten dit volgens het OM niet accepteren en doen er verstandig aan er direct melding van te maken bij Reclassering Nederland. Het is reden genoeg voor een terugmelding van de werkstraf.

... DIE KENDEN WE NOG NIET :->

Cartoonist: Bart Pausma, Reclassering Nederland

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2.500 stuks. **Redactie** Reclassering Nederland: Mieke Bauer, Lotte van den Berg, Jolanda Moonen, Bjorn van Overveld, Richard Pieterse, Peter van den Hoogen, Marian Meppelink, Henriëtte Dubois **Hoofdredactie** Media & Communicatie, Reclassering Nederland **Tekst en eindredactie** Lamar communicatie **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl **Fotografie** Frank Penders **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal

Met dank aan Voedseltuin Boxtel (Theodoor van Leeuwen en Hans Swaans), Tim Praagman, De Kempmaan (Ruud Koppenol), Noppes (John Spruijt), Jolanda Mooij, De Bolder (Jaap Kiewiet), Sandra Schepers, Annemieke Veenendaal, Bart Pausma.